

إعراب ظاهری و تقدیری :

یکی دیگر از تقسیمات إعراب تقسم إعراب به **ظاهری** و **تقدیری** است.

إعراب ظاهری :

یعنی نوع إعراب در آخر لفظ **ظاهر** (= آشکار) می شود؛ مانند : **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**؛ که اسم مجرور شده و در لفظ نیز کسره **ظاهر** شده است.

إعراب تقدیری :

یعنی نوع إعراب در آخر لفظ **ظاهر نمی شود** بلکه در تقدیر گرفته می شود؛ مانند : آیه ی شریفه : **أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي** تابع از واژه ی **اللَّهُ** است و باید منصوب شود ولی چون ربّ اضافه به یاء متکلم شده إعراب آن **تقدیری** است زیرا ما قبل یاء باید کسره باشد لذا إعراب دیگری **نمی تواند** بپذیرد.

موارد إعراب تقدیری در اسم :

۱ . اسم مضاف به یاء متکلم.

۲ . اسم مقصور : اسم معربی که در آخرش الف لازمه باشد نه الف؛ مانند : **زَيْدًا**؛ که الف در زیداً لازمه نیست زیرا فقط در حالت **نصبی** استعمال می شود. مثال مقصور : **عِيسَى**، **مُوسَى**، **مُصْطَفَى** در این دو مورد (یعنی اسم مضاف به یاء متکلم و اسم مقصور) در هر سه حالت رفعی، نصبی و جرّی إعرابشان در **تقدیر** می باشد.

۳ . اسم منقوص : اسم معربی که در آخر آن یاء لازمه ما قبل مکسور باشد؛ مانند : **قَاضِي**.

نکته :

یاء لازمه یعنی در هر سه حالت با یاء استعمال می شود نه مانند أسماء ستّه که فقط در حالت جرّی با یاء استعمال می شوند؛ و در این سه مورد فقط در حالت **رفعی** و **جرّی** إعراب تقدیری است ولی در حالت نصبی إعراب **ظاهری** می باشد.